

Historia szkolnictwa specjalnego w Polsce : zestawienie bibliograficzne w wyborze

Wybór i opracowanie Ewa Lewicka
Kielce, 2013

Korekta Dorota Parkita

PBW – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach

Książki, rozdziały w książkach

1. Balcerek, Marian : Dzieje opieki nad dzieckiem w Polsce : ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju kształcenia dzieci upośledzonych umysłowo / Marian Balcerek. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1977. - 258 s.
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
2. Balcerek, Marian : Rozwój wychowania i kształcenia dzieci upośledzonych umysłowo : zarys historyczny / Marian Balcerek. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1981. - 275, [1] s.
Początki opieki nad upośledzonymi umysłowo w Polsce. Powstanie i rozwój szkolnictwa specjalnego dla dzieci upośledzonych umysłowo w Polsce.
Kierunki rozwoju kształcenia upośledzonych umysłowo w Polsce Ludowej.
Sygn. 158442 Czytelnia PBW
Sygn. 158443, 158444, 158445 Wypożyczalnia PBW
3. Bendych, Ewa : Powstanie i rozwój tyflopädagogiki w Polsce // W: Pedagogika specjalna w Polsce : wybrane zagadnienia z przeszłości i współczesności oraz tendencje rozwoju / pod redakcją Urszuli Eckert i Karola Poznańskiego. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1992. - S. 127-133
Sygn. 216521 Czytelnia PBW
Sygn. 216522 Wypożyczalnia PBW
4. Borzyszkowska, Halina : Oligofrenopedagogika : [skrypt dla studentów pedagogiki] / Halina Borzyszkowska. - Warszawa ; Łódź : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1985. – S. 48-54 : Rozwój opieki i szkolnictwa specjalnego dla upośledzonych umysłowo
M.in. Początki tego typu szkół na świecie, początki idei i praktyki integracji.
Szkolnictwo specjalne dla dzieci upośledzonych umysłowo w Polsce. Rozwój szkolnictwa specjalnego dla upośledzonych umysłowo w okresie Polski Ludowej.

Sygn. 178739 Czytelnia PBW

Sygn. 179628, 179629, 179630, 179631 Wypożyczalnia PBW

5. Borzyszkowska, Halina : Rozwój szkolnictwa specjalnego dla upośledzonych umysłowo // W: Pedagogika specjalna w Polsce : wybrane zagadnienia z przeszłości i współczesności oraz tendencje rozwoju / pod redakcją Urszuli Eckert i Karola Poznańskiego. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1992. - S. 66-70
Sygn. 216521 Czytelnia PBW
Sygn. 216522 Wypożyczalnia PBW
6. Dycht, Marzena : Rozwój polskiej pedagogiki specjalnej w świetle dokonań jej twórców : szkic do portretu historycznego pedagogiki rewalidacyjnej i resocjalizacyjnej / Marzena Dycht. - Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2006. - 200 s. - Bibliogr. s. 179-200
Prekursorzy i twórcy polskiej pedagogiki specjalnej – Józefa Joteyko (1866-1928), Maria Grzegorzewska (1888-1967), Franciszek Jakub Falkowski (1775-1848); Tyflopädagogika – Róża Czacka (1876-1961), Włodzimierz Dolański (1886-1973), Zofia Sękowska (1924-1997); Oligofrenopedagogika – Kazimierz Kirejczyk (1910-1986); Surdopedagogika – Tytus benni (1877-1935); Pedagogika terapeutyczna – Janina Doroszevska (1900-1979), Aleksander Hulek (1916-1993); Pedagogika resocjalizacyjna – Otton Lipkowski (1907-1982), Stanisław Jedlewski (1906-1992), Czesław Czapów (1925-1980); Pedagogika korekcyjna; Pomoc logopedyczna – Wacław Ołtuszewski (1855-1922), Aleksandra Mitrinowicz-Modrzejewska (1898-1975), Halina Koneczna (1899-1961).
Sygn. 244252 Czytelnia PBW
7. Dzieje szkolnictwa i pedagogiki specjalnej / pod red. Stanisława Mauersberga ; [aut. Marian Balcerek et al.]. - Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1990. - 292, [3] s. : faks., fot., portr., rys. - Bibliogr. przy rozdz.
Sygn. 208627, 208628, 208629, 208630 Wypożyczalnia PBW
8. Gamulczak, Franciszek : Rozwój polskiej myśli pedagogicznej o edukacji dzieci i młodzieży z dysfunkcją narządu ruchu w latach 1918 - 1993 / Franciszek Gamulczak. Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1995. - 212 s.
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
9. Gasik, Wojciech : Rozwój praktyki i teorii pedagogiki specjalnej w Polsce w latach 1816-1945 // W: Pedagogika specjalna w Polsce : wybrane zagadnienia z przeszłości i współczesności oraz tendencje rozwoju / pod redakcją Urszuli Eckert i Karola Poznańskiego. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1992. - S. 21-27

Sygn. 216521 Czytelnia PBW

Sygn. 216522 Wypożyczalnia PBW

10. Górecka, Halina : System szkolny w Polsce w latach 1973-1993 : szkolnictwo zawodowe, specjalne i wyższe / Halina Górecka. - Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2005. - 227, [3] s.
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
11. Kuczyńska-Kwapisz, Jadwiga : Rozwój tyflopedagogiki // W: Historyczne dyskursy nad pedagogiką specjalną - w ujęciu pedagogicznym / pod red. nauk. Jacka J. Bleszyńskiego, Ditty Baczały i Józefa Binnebesela. - Łódź : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej, 2008. – S. 105-118
Sygn. 249549 Wypożyczalnia PBW
12. Kulbaka, Jacek : Niepełnosprawni - z dziejów kształcenia specjalnego / Jacek Kulbaka. - Warszawa : Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, 2012. – 244 s.
Opracowanie przybliży historię i rozwój kształcenia niepełnosprawnych - od czasów starożytnych aż po współczesność.
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
13. Lipiński, Stanisław : Historia resocjalizacji nieletnich // W: Historyczne dyskursy nad pedagogiką specjalną - w ujęciu pedagogicznym / pod red. nauk. Jacka J. Bleszyńskiego, Ditty Baczały i Józefa Binnebesela. - Łódź : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej, 2008. – 215-152
Zarys historii opieki i resocjalizacji w Polsce.
Sygn. 249549 Wypożyczalnia PBW
14. Lipkowski, Otton : Początki szkolnictwa specjalnego // W: Historia wychowania. T. 2. / pod red. Łukasza Kurdybachy. - Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1968. – S. 206-212
Na świecie i w Polsce.
Sygn. 104229 Czytelnia PBW
Sygn. 104224, 104225, 104226, 104227, 104230, 104231, 104232, 104233
Wypożyczalnia PBW
15. Mauersberg, Stanisław : Opieka nad dzieckiem i szkolnictwo specjalne // W: Historia wychowania : wiek XX. T. 1 / pod red. Józefa Miąso ; Polska Akademia Nauk. Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki. Zakład Dziejów Oświaty. - Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1980. – S. 105-111
Obejmuje lata 1914-1939.
Sygn. 153417 Czytelnia PBW
Sygn. 153419, 153421, 153423, 153425, 153427 Wypożyczalnia PBW

16. Mauersberg, Stanisław : Opieka nad dzieckiem i szkolnictwo specjalne // W: Historia wychowania : wiek XX. T. 1 / pod red. Józefa Miąso ; Polska Akademia Nauk. Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki. Zakład Dziejów Oświaty. - Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1980. – S. 400-403
Lata 1962-1973.
Sygn. 153417 Czytelnia PBW
Sygn. 153419, 153421, 153423, 153425, 153427 Wypożyczalnia PBW
17. Michalski, Stanisław : Praca naukowo-badawcza nauczycieli w Drugiej Rzeczypospolitej / Stanisław Michalski. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 1994. – 84-107 : Recepcja i realizacja ośrodków zainteresowań w szkołach specjalnych
Geneza i istota metody ośrodków zainteresowań. Metoda zainteresowań w wersji Marii Grzegorzewskiej. Recepcja metody ośrodków zainteresowań w szkolnictwie specjalnym w Drugiej Rzeczypospolitej.
Sygn. 216202 Czytelnia PBW
18. Możdżeń, Stefan : Historia wychowania. [3], 1918-1945 / Stefan Ignacy Możdżeń. - Wyd. 2 popr. - Sandomierz : Wydaw. Diecezjalne, 2006. – S. 137-140 : Szkolnictwo specjalne
W Polsce.
Sygn. 243604 Czytelnia PBW
Sygn. 247190, 247191 Wypożyczalnia
19. Nurowski, Eugeniusz : Pedagogika specjalna w szkolnictwie powszechnym / Eugeniusz Nurowski. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1991. – S. 10-25 : Rozwój form organizacyjnych, koncepcji pedagogicznych i terminologii w szkole podstawowej, powszechnej i specjalnej w Polsce w latach 1945-1989
Sygn. 209973 Czytelnia PBW
Sygn. 209974, 209975 Wypożyczalnia PBW
20. Nurowski, Eugeniusz : Surdopedagogika polska : zarys historyczny / Eugeniusz Nurowski. - Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1983. - 229, [2] s. -Bibliogr. s. 209-229.
Sygn. 166149 Czytelnia PBW
Sygn. 166150, 166151, 166152 Wypożyczalnia PBW
21. Pękowska, Marzena : Lwowskie zakłady dla głuchych i niewidomych dzieci w latach 1830-1914 / Marzena Pękowska. - Kielce : Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, 2003. - 221, [2] s., [8] s. tabl. : faks., fot., tab. - Bibliogr. s. 201-210
Sygn. 236888 Czytelnia PBW
Sygn. 236976 Wypożyczalnia PBW

22. Podgórnka-Jachnik, Dorota : Historia wychowania i edukacji głuchych z perspektywy surdopedagogiki początku XXI wieku // W: Historyczne dyskursy nad pedagogiką specjalną - w ujęciu pedagogicznym / pod red. nauk. Jacka J. Błęszyńskiego, Ditty Baczały i Józefa Binnebesela. - Łódź : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej, 2008. – S. 163-194
Sygn. 249549 Wypożyczalnia PBW
23. Poznańska pedagogika specjalna : tradycje - osiągnięcia - perspektywy rozwoju / pod red. Władysława Dykcika, Andrzeja Twardowskiego. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2006.- 356 s., [2] s. tabl. : il. - (Seria Psychologia i Pedagogika / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ISSN 0083-4254 ; nr 134). - Bibliogr. przy rozdz.
Czytelnia Pedagogiczna Uniwersytetu Jana Kochanowskiego
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
24. Serafin, Teresa : Kształcenie specjalne w systemie oświaty : vademecum dla organu prowadzącego, dyrektora szkoły, nauczycieli i rodziców / Teresa Serafin. - Stan prawny na 22 kwietnia 2009 r. - Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2009. - 330, [1] s. - Bibliogr. s. 327-330.
Sygn. 248649 Czytelnia PBW
Sygn. 248650, 248651 Wypożyczalnia PBW
25. Sękowska, Zofia : Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej / Zofia Sękowska. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1998. - S. 16-18 : Aspekty historyczne pedagogiki specjalnej M.in. początki pedagogiki specjalnej w Polsce.
Sygn. 224266 Czytelnia PBW
Sygn. 224267, 224268, 224372, 224373 Wypożyczalnia PBW
26. Stan obecny i kierunki przebudowy kształcenia specjalnego w Polsce / oprac. Aleksander Hulek. - Warszawa ; Kraków : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1989. - 112 s., [1] k. tabl. - (Raporty Tematyczne / Komitet Ekspertów do Spraw Edukacji Narodowej, 0860-732X ; 11)
Sygn. 215753 Czytelnia PBW
27. Tomasik, Ewa : Maria Grzegorzewska twórczyni pedagogiki specjalnej w Polsce // W: Pedagogika specjalna w Polsce : wybrane zagadnienia z przeszłości i współczesności oraz tendencje rozwoju / pod redakcją Urszuli Eckert i Karola Poznańskiego. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1992. - S. 14-20
Sygn. 216521 Czytelnia PBW
Sygn. 216522 Wypożyczalnia PBW
28. Tomasik, Ewa : „Polska pani z lampą” : Janina Doroszevska - człowiek i dzieło / Ewa Tomasik, [Roman Janeczko]. - Warszawa : Akademia Pedagogiki

Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 2001. - 256 s., [23] s. tabl. : il.
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego

29. Tożsamość polskiej pedagogiki specjalnej u progu XXI wieku : materiały z konferencji zorganizowanej z okazji Jubileuszu 75-lecia Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w dniach 7-8 maja 1997 roku / pod red. Jana Pańczyka. - Warszawa : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1998. – 284 s.
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego

30. Wanda Szuman : historia jednego życia / red. Czesław Łapicz. - Toruń : Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 1997. - 125 s., [22] s. tabl. : il.
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
Pedagog, pionierka pedagogiki specjalnej i metody rehabilitacyjnej osób niepełnosprawnych poprzez pracę artystyczną.

31. Wołoszyn, Stefan : Dzieje wychowania i myśli pedagogicznej w zarysie / Stefan Wołoszyn. - Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1964. – S. 345-347 : Szkolnictwo specjalne
Ks. Jakub Falkowski i Instytut Głuchoniemych w Warszawie. Oddział dla ociemniałych. Inne zakłady na ziemiach polskich [Wiek XIX].
Sygn. 50860 Czytelnia PBW
Sygn. 34289, 34291, 34292, 34293, 34294, 36007, 50858, 50859, 237774
Wypożyczalnia PBW

32. Wyczesany, Janina : Pedagogika upośledzonych umysłowo : wybrane zagadnienia / Janina Wyczesany. - Wyd. 5 poszerz. i zm. - Kraków : „Impuls”, 2005. – S. 61-160 : Rozwój opieki i szkolnictwa specjalnego dla osób upośledzonych umysłowo w Polsce
Sygn. 239366 Czytelnia PBW
Sygn. 239367 Wypożyczalnia PBW

33. Zaorska, Marzenna : Rehabilitacja i edukacja osób z niepełnosprawnością sprzężoną w kontekście historycznym i stan aktualny // W: Historyczne dyskursy nad pedagogiką specjalną - w ujęciu pedagogicznym / pod red. nauk. Jacka J. Błeszyńskiego, Ditty Baczały i Józefa Binnebesela. - Łódź : Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej, 2008. – S. 79-104
Sygn. 249549 Wypożyczalnia PBW

Artykuły w czasopismach

34. Balcerek, Marian : Rozwój szkolnictwa specjalnego i opieki nad dzieckiem w Polsce okresu międzywojennego / Marian Balcerek // „Rozprawy z Dziejów Oświaty”. - T. 12 (1969), s. [143]-225

35. Barylska, Aleksandra : Początki rozwoju opieki nad dzieckiem chorym w Łodzi / Aleksandra Barylska // „Rozprawy z Dziejów Oświaty”. - T. 22 (1979), s. [111]-139
Praca pedagogiczna z dzieckiem chorym i kalekim jest tym działem szkolnictwa specjalnego, który rozwinął się stosunkowo późno, bo dopiero po II wojnie światowej.
36. Bucka, Janina : 75 [Siedemdziesiąt pięć] lat Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 90 im. Marii Grzegorzewskiej w Łodzi / Janina Bucka, Krzysztof Siebielski // „Szkoła Specjalna”. - 2000, nr 2/3, s. 145-148
Historia szkoły. Dzieci upośledzone umysłowo.
37. Czarnecka, Iwona : Działalność sekcji szkolnictwa specjalnego ZNP na rzecz głuchych (niesłyszących i niedosłyszących) w latach 1946-2001 / Iwona Czarnecka // „Przegląd Historyczno-Oświatowy”. - R. 48 (2005), nr 3/4, s. [169]-184
38. Eckert, Urszula : 170. [Sto siedemdziesiąt] rocznica powstania Królewskiego Zakładu dla Głuchoniemych w Poznaniu / Urszula Eckert // „Szkoła Specjalna”. - 2002, nr 5, s. 305-307
Historia Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niesłyszących im. Józefa Sikorskiego w Poznaniu.
39. Frączek, Adam : Będziemy kształcić innych specjalistów / Adam Frączek ; rozm. przepr. Jerzy Smagowski // „Nowa Szkoła”. - 1992, nr 1, s. 5-12
Historia, teraźniejszość i przyszłość pedagogiki specjalnej w Polsce.
40. Giryński, Andrzej : Rozwój szkolnictwa specjalnego dla osób upośledzonych umysłowo w Polsce / Andrzej Giryński // „Roczniki Pedagogiki Specjalnej”. - T. 8 (1997), s. 9-15. - Bibliogr.
Historia.
41. Jaroszewski, Z. : Maria Grzegorzewska w historii nauki polskiej / Z. Jaroszewski // „Szkoła Specjalna”. - 1967, nr 3, s. 217-221
Pedagog i psycholog. Założycielka i dyrektor Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.
42. Kuczyńska-Kwapisz, Jadwiga : Dzieje kształcenia niewidomych na ziemiach polskich i perspektywy rozwoju współczesnej tyflopädagogiki / Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz // „Roczniki Pedagogiki Specjalnej”. - T.8 (1997), s. 43-57. - Bibliogr.
Historia kształcenia dzieci niewidomych.
43. Kuczyńska-Kwapisz, Jadwiga : Edukacja dzieci niewidomych i słabo widzących w Polsce - historia, teraźniejszość i wizje przyszłości / Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz // „Szkoła Specjalna”. - 2001, nr 2, s. 85-88

44. Kulbaka, Jacek : Szkolnictwo specjalne w Polsce w polityce oświatowej państwa w latach 1944-1948 / Jacek Kulbaka // „Przegląd Historyczno-Oświatowy”. - R. 48 (2005), nr 3/4, s. [151]-168
45. Kulbaka, Jacek : Szkolnictwo specjalne w Polsce w pracach Ministerstwa Oświaty w latach 1956-1961 / Jacek Kulbaka // „Przegląd Historyczno-Oświatowy”. - R. 52 (2009), nr 1/2, s. [82]-100
46. Kulbaka, Jacek : Szkolnictwo specjalne w pracach Ministerstwa Oświaty w okresie przygotowań i realizacji Planu Sześcioletniego (1950-1955) / Jacek Kulbaka // „Przegląd Historyczno-Oświatowy”. - R. 50 (2007), nr 1/2, s. [187]-203
47. Lorek, Sabina : Integracja dzieci niepełnosprawnych ze zdrowymi rówieśnikami - wartościowe partnerstwo. - (Wprowadzanie dziecka w świat wartości) / Sabina Lorek // „Nauczyciel i Szkoła”. - 2009, nr 3/4, dodatek nr 2, s. [35]-41
Historia integracji - za granicą i w Chorzowie. Cel, istota i zalety integracji dzieci niepełnosprawnych ze zdrowymi.
48. Morawska, E. : Z Sesji Naukowej poświęconej życiu i działalności M. Grzegorzewskiej / E. Morawska // „Przegląd Historyczno-Oświatowy”. - 1970, nr 3, s. 486-489
Maria Grzegorzewska (1922-1960), pedagog. Założycielka i dyrektor Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Zajmowała się kształceniem nauczycieli dla potrzeb szkolnictwa specjalnego. Stworzyła metodę tzw. ośrodków pracy, stosowaną w różnych działach szkolnictwa specjalnego.
49. Nurowski, Eugeniusz : Kształcenie nauczycieli dla dzieci głuchych i niedosłyszących / Eugeniusz Nurowski // „Roczniki Pedagogiki Specjalnej”. - T. 8 (1997), s. 269-276. - Bibliogr.
Historia kształcenia nauczycieli szkół specjalnych.
50. Pękowska, Marzena : Stan i potrzeby szkolnictwa specjalnego w Polsce w latach 1918-1938 / Marzena Pękowska // „Przegląd Historyczno-Oświatowy”. - R. 53 (2010), nr 3/4, s. [107]-125
Tworzenie zorganizowanego systemu szkolnictwa specjalnego w dwudziestoleciu międzywojennym. Organizacja oraz społeczne oddziaływanie.
51. Pękowska, Marzena : Twórczość naukowa i działalność popularyzatorska nauczycieli szkół kształcących głuchoniemych w latach 1870-1913 : zarys problematyki / Marzena Pękowska // „Studia Pedagogiczne / Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego”. - T. 17 (2008), s. [107]-114
Analiza wybranych prac nauczycieli polskich z Warszawy i Lwowa.

52. Sibielski, Krzysztof : 85 [Osiemdziesięciopięć] - lecie Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 90 im. Marii Grzegorzewskiej w Łodzi / Krzysztof Sibielski // „Przegląd Edukacyjny”. - 2010, nr 1, s. 22-27
Historia szkoły.
53. Żmichrowska, Maria J[onna] : Zofia Sękowska - człowiek i dzieło / Maria J[onna] Żmichrowska // „Przegląd Historyczno-Oświatowy”. - R. 53 (2010), nr 3/4, s. [214]-220
Prof. dr hab. Zofia Sękowska (1924-1997), twórczyni lubelskiej szkoły pedagogiki specjalnej.